

SÈRIE 3**OPCIÓ A**

1.

1.1. La Rita és una noia força frívola i capritxosa que ha accedit a casar-se amb un veí de bon veure, més per por de quedar-se soltera i per un desig d'estabilitat social que fàcilment li ha fet oblidar la dèria infantil de ser hostessa d'aviació, que no pas perquè estigui realment enamorada del pessigant, el qual l'angunieja perquè viu massa a prop de casa i es fica on no li manen mentre dura el llarg festeig, molt tradicional, en què ella es dedica a cosir, amb una modista i sa mare, els vestits de l'aixovar.

Si el retrat es considera correcte i prou complet: 1 punt.

Si el retrat es considera correcte però no prou complet 0'75 punts.

Si el retrat es considera correcte però clarament incomplet: 0'5 punts.

Si el retrat té algun defecte greu però recull informació pertinent: 0'25 punts.

1.2. • “Ja em cansaven tantes senyores conegudes esperant-me amb cara de pena...”

Es refereix a un sentiment o sensació negatiu que li produeix el tracte sovintejat amb unes senyores xafarderes.

• “Si volia pensar en els coloms alguna vegada, m'estimava més pensar-hi tota sola.”

Aquí ‘pensar’ vol dir rememorar, fer memòria, recordar.

• “em feia posar trista”

Un altre sentiment, en aquest cas provocat pel record d'un passat desagradable.

• “i m'entretenia a mirar els arbres que vivien cames enlaire, amb totes les fulles que eren els peus. Els arbres que vivien amb el cap a dintre la terra...”

En aquestes línies finals del fragment la Colometa tradueix en llenguatge poètic la força de la seva imaginació, que és una de les característiques més notables del personatge.

Per cada fragment correctament adduït i ben explicada l'activitat mental corresponent: 0'25 punts.

[Nota: Si es prenen en consideració correctament més de quatre fragments i s'expliquen bé les corresponents activitats mentals, no cal dir que la puntuació haurà de ser la màxima: 1 punt.]

1.3. • “amb cara d'ànima en pena”

Vol dir fer un posat molt trist, desorientat, de patidor, com se suposa que tenen els condemnats a l'infern, al purgatori o a qualsevol indret d'aquesta mena.

• “quedar a vestir sants”

Vol dir quedar-se soltera, perquè les pobres solteres devien monopolitzar aquesta noble activitat.

• “fer el tafaner”

Vol dir curiosejar en el que a un no li importa, ficar-se en afers d'altri.

• Són maneres de dir populars, expressives i ben corrents (si més no, en l'època i l'ambient a què es refereix *La Plaça del Diamant*). És perfectament coherent, doncs, que apareguin en el monòleg de la Colometa.

Per cada interpretació correcta d'una expressió: 0'25 punts.

Si el comentari final es considera adequat: 0'25 punts.

1.4. a) Són redundants. La primera, perquè el seu segon terme (“el que la molestava més de tot”) es dedueix inexorablement del primer (“l’única cosa que la molestava”). Quant a la segona, s’esdevé bàsicament el mateix, però amb l’afegit que els dos termes (“estar-se quiet” i “no bellugar-se) semblen estrictament sinònims, és a dir, que la veritat d’un terme implica la de l’altre, i viceversa.

b) Sí, són adequades, no sols perquè la redundància, en general, és una propietat corrent del discurs natural (la gent acostuma a dir, p.ex., “pujar a dalt” i “baixar a baix”), sinó també, particularment, per la força expressiva, més o menys emfàtica, que aporten.

Resposta a a) considerada del tot satisfactòria: 0’5 punts.

Resposta a a) incompleta però amb elements dignes de consideració: 0’25 punts.

Resposta a b) considerada del tot satisfactòria: 0’5 punts.

Resposta a b) parcialment satisfactòria: 0’25 punts.

2. La redacció s’ha de valorar d’acord amb el document “Estructura dels exercicis de llengua catalana i de llengua castellana. Criteris generals d’avaluació”; vegeu l’apartat “**Criteris de valoració de la redacció [Expressió escrita i comentari crític]**”.

3.

3.1. • “per què la molestava”

SUBORDINADA SUBSTANTIVA INTERROGATIVA INDIRECTA, CD del verb vam preguntar;

• “i va dir que no ho sabia explicar ben bé, però que li feia una mica d’angúnia”

COORDINADA COPULATIVA DE L’ORACIÓ PRINCIPAL;

• “que no ho sabia explicar ben bé”

SUBORDINADA SUBSTANTIVA, COMPLETIVA (CD) del verb va dir;

• “explicar ben bé”

SUBORDINADA SUBSTANTIVA INFINITIVA, COMPLETIVA del verb sabia;

• “però que li feia una mica d’angúnia”

SUBORDINADA SUBSTANTIVA, COMPLETIVA (CD) del verb va dir; i, alhora:

COORDINADA ADVERSATIVA de l’oració “que no ho sabia explicar ben bé”.

Cinc caracteritzacions correctes i completes: 1 punt.

Quatre caracteritzacions correctes i completes: 0’75 punts.

Tres caracteritzacions correctes i completes: 0’5 punts.

Dues caracteritzacions correctes i completes: 0’25 punts.

3.2. a) CD: “pensar en els coloms alguna vegada”; “pensar-hi tota sola”

b) CRV: “en els coloms”; “(pensar-)hi”

c) PREDICATIU: “tota sola”

Tres respostes correctes: 0’5 punts.

Dues respostes correctes: 0’25 punts.

3.3. L’opció correcta és la d).

Resposta correcta: 0’5 punts.

Resposta incorrecta: -0’25 punts.

En blanc: 0 punts.

3.4. Els mots amb accent diacrític són: “sí”; “què”; “bé”, “més”, “sé”, “és”.
Els correctors valoraran la correcció i completeness dels motius adduïts.

Cinc explicacions considerades correctes i completes: 1 punt.

Quatre explicacions considerades correctes i completes: 0'75 punts.

Tres explicacions considerades correctes i completes: 0'5 punts.

Dues explicacions considerades correctes i completes: 0'25 punts.

3.5. trobo: “b”: [β], o bé: aproximant bilabial sonor
fresquejava: “j”: [ʝ], o bé: fricatiu palatal sonor
mullena: “ll”: [ʎ], o bé: líquid lateral palatal (sonor)
comes enlaire: “s”: [z], o bé: fricatiu alveolar sonor
fulles: “f”: [f], o bé: fricatiu labiodental sord

Cinc respostes correctes: 1 punt.

Quatre respostes correctes: 0'75 punts.

Tres respostes correctes: 0'5 punts.

Dues respostes correctes: 0'25 punts.

OPCIÓ B

1.

1.1. Tesi: L'evolució de les espècies és una teoria científica provada empíricament.

Antítesi: L'evolució és una mera hipòtesi, precisament perquè no se'n pot tenir evidència empírica durant el període de la vida d'un investigador.

Proves adduïdes: a) L'adaptació al canvi climàtic de la mosca *Drosophila subobscura*, que comporta una evolució perfectament estudiada d'aquesta espècie durant els darrers trenta anys. b) En els microbis s'han pogut constatar canvis evolutius ràpids que els permeten d'immunitzar-se contra els antibiòtics.

Si l'esquema es considera correcte i prou complet: 1 punt.

Si l'esquema es considera correcte però no prou complet: 0'75 punts.

Si l'esquema es considera correcte però clarament incomplet: 0'5 punts.

Si l'esquema té algun defecte greu però recull informació pertinent: 0'25 punts.

1.2. a) Fenòmens negatius: 1r) l'escalfament global del planeta; 2n) el fet que els antibiòtics deixin de ser efectius i el risc d'indefensió davant les infeccions que això comporta.

b) L'escalfament del planeta provoca l'evolució de l'esmentada mosca i n'és, doncs, la causa. Que els antibiòtics resultin inútils, en canvi, s'ha de considerar com un efecte de l'evolució dels microbis (la qual, és clar, no deixa d'haver estat provocada pels mateixos antibiòtics... abans de perdre la batalla).

Resposta correcta i completa a a): 0'5 punts.

Resposta correcta però incompleta a a): 0'25 punts.

Resposta correcta i completa a b): 0'5 punts.

Resposta correcta però incompleta a b): 0'25 punts.

1.3. *palès* → evident, manifest, patent, palmari, tangible, visible,...

documentats → testimoniats, coneguts, comprovats, testificats,...

presencial → directe

global → total, general, generalitzat,...

invulnerables → inatacables, invencibles,...

Cinc sinònims considerats adequats: 1 punt.

Quatre sinònims considerats adequats: 0'75 punts.

Tres sinònims considerats adequats: 0'5 punts.

Dos sinònims considerats adequats: 0'25 punts.

1.4. a) Tant l'ús del present d'indicatiu com el del perfet (o pretèrit indefinit), que és un temps que designa esdeveniments passats però referits al present, ens indica, en línies generals, que el tema tractat és d'actualitat. I aquesta propietat lingüística és perfectament coherent amb la intenció bàsicament informativa, i també formativa, d'un text que pretén difondre coneixements científics ben actuals.

b)

- “s’esperaria”: és un condicional gramatical que en el seu cas serveix per designar una probabilitat alta.
- “els heretaran i estaran...”: són formes de futur gramatical que serveixen per designar determinades conseqüències inevitables, situables en el futur, de fets presentats com a actuals.
- “hauran evolucionat... seran invulnerables”: més formes de futur gramatical amb un ús semblant al de les anteriors; precisem que la primera, que és de futur perfet o compost, es refereix a esdeveniments entesos com a acomplerts o acabats (=perfets) en el futur.
- “eren”: forma d'imperfet d'indicatiu que serveix per referir-se a un passat que precisament es contraposa al present.

Resposta a a) considerada correcta i completa: 0'5 punts.

Resposta a a) considerada correcta però incompleta: 0'25 punts.

Resposta a b) considerada correcta i completa: 0'5 punts.

Resposta a b) considerada correcta però incompleta: 0'25 punts.

2. La redacció s'ha de valorar d'acord amb el document “Estructura dels exercicis de llengua catalana i de llengua castellana. Criteris generals d'avaluació; vegeu l'apartat **“Criteris de valoració de la redacció [Expressió escrita i comentari crític]”**”.

3.

3.1.

- “tot i que l'evolució biològica és un fet arxiprovat”
SUBORDINADA ADVERBIAL CONCESSIVA
- “alguns encara insisteixen... hipotètic”
PRINCIPAL
- “(a) dotar-la de caràcter hipotètic”
SUBORDINADA SUBSTANTIVA INFINITIVA, COMPLETIVA del verb insisteixen
- “argumentant que... evolucionen”
SUBORDINADA ADVERBIAL GERUNDIRA MODAL (o INSTRUMENTAL)
- “que no poden... evolucionen”
SUBORDINADA SUBSTANTIVA, COMPLETIVA (CD) del verb argumentant
- “com les espècies evolucionen”
SUBORDINADA SUBSTANTIVA INTERROGATIVA, COMPLETIVA (CD) de la perífrasi verbal podem veure

Sis oracions correctament diagnosticades: 1 punt.

Quatre o cinc oracions correctament diagnosticades: 0'75 punts.

Tres oracions correctament diagnosticades: 0'5 punts.

Dues oracions correctament diagnosticades: 0'25 punts.

3.2. a) subjectes: “Un altre exemple... de ben a prop”

“que (ens toca...)”

“molts microorganismes”

b) complements directes: “ens... a tots”; “que (molts microorganismes...)”

c) atribut: “la resistència... estan desenvolupant”

[NOTA: Es pot acceptar, també, de considerar “la resistència... estan desenvolupant” com a subjecte, i “Un altre exemple... de ben a prop” com a atribut.]

Tres respostes correctes i completes: 0'5 punts.

Dues respostes correctes i completes: 0'25 punts.

3.3. La resposta correcta és la c).

Resposta correcta: 0'5 punts.

Resposta incorrecta: -0'25 punts.

En blanc: 0 punts.

3.4. a) Neologismes científics: “antibiòtic”; “microorganisme”; “microbi”

[NOTA: Encara que, en sentit estricte, no sigui un neologisme (ni una expressió catalana), no cal penalitzar que es consideri tal el nom científic, llatí, de la mosca]

b) Són mots tals que o bé tenen un prefix (micro), o bé un radical (bi, o bio), o bé radical i prefix alhora, importats del grec: es tracta d'un procediment típic per crear neologismes, i particularment neologismes propis de diverses branques científiques.

Si la resposta a a) es considera correcta i completa: 0'5 punts.

Si la resposta a a) es considera correcta però incompleta: 0'25 punts.

Si l'explicació de b) es considera correcta i completa: 0'5 punts.

Si l'explicació de b) es considera correcta però incompleta: 0'25 punts.

3.5. altre: “l”: [l], o bé: líquid lateral alveolar (sonor)

exemple: “x”: [gz], o bé: oclusiu velar sonor + fricatiu alveolar sonor

acció: “cc”: [ks], o bé: oclusiu velar sord + fricatiu alveolar sord

resistència: “r”: [rr], o bé: líquid vibrant alveolar

als antibiòtics: “s”: [z], o bé: fricatiu alveolar sonor

Cinc respostes correctes: 1 punt.

Quatre respostes correctes: 0'75 punts.

Tres respostes correctes: 0'5 punts.

Dues respostes correctes: 0'25 punts.